

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÖTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban: A kiadóhivatalban; Budapest: Lang Lipót és Schwarz; Haassenstein és Vogler (Janus), Dukes és Mezei, Goldberger A. Bécsben: Haassenstein és Vogler, (Ottó Maasz), Schalek Henrik Opperlik Alajos, Dukes M.; Frankfurtban: Daube G. L. és Társa; Berlinben: Rudolf Mosse; Bukarestben: Vatzina R. hirdetési irodájában

121. szám.

BRASSÓ, Kedd, október 20-án.

I-só évfolyam 1885.

Brassó, 1885. október 19.

A pénzügyminiszter letette a ház asztalára a jövő évre szóló költségvetési javavaslatot. Az állam kiadásai gyarapodnak, de azokat megakasztani nem lehet. Az ellenzék diadalt il, de csak képzeletben. lapjai megfújják a tárogatókat, kikürtölendő az országnak, hogy a Tisza kormány a tönk szélére juttatja az országot, mert adósságaink növekednek, az állam kiadásainak s bevételeinek mérlege mind távolabb áll az egyensúlytól.

Korai győzedelmi láрма. A medvebőrt eladták, mielőtt meglőtték volna a medvét. — Panaszkodnak a kiadások tetemes növekedése felett, de nem látják. hogy a hazában emelkedik a kultúra, javul a közigazgatás s igazságszolgáltatás, emelkedik az ipar, meg van immár vetve alapja a magyar kereskedelemnek. S ez kinek köszönhető?... Nem-e Tisza Kálmán tízéves miniszterségének?!.. A terhek növekednek, az igaz, de beáll majd az az időpont, midőn a borzasztó terhek meghozzák gyümölcsüket. A Tisza uralom meg fogja azt még lehetőleg érni, — reméljük... Vajjon akkor kinek érdeme lesz az s az ellenzék akkor mit fog szólni?... A rovás mindég Tiszáé, azt megszoktuk már, — de a dicséret oka a helyzetben, a viszonyokban fekszik.

Nehéz a budgethez most még hozzászólni, nem is tesszük, várjuk a pénzügyminiszter expozéját. Akkor majd hozzászólunk mi is. Szerintünk volna egy módja a deficit csökkentésnek. Csakhogy az a kérdés, vajjon a nemzet elfogadná-e azt a módot. Egy évtizedre meg kell akasztani a magyar kultúra ápolását és fejlesztését. Egy évtizedig nem volna szabad mozdulnunk azon helyről, melyen ma anynyi küzdelem után állunk; egy évtizedig stagnálnia kellene Magyarországon mindennek. Ez apasztaná, teljesen megszüntetné a dificitet. Csakhogy szabad-e a magyar nemzetnek elfogadni ily óriási árt?

Nemcsak hogy nem szabad, de a magyar nemzet nem is fogadná el. Inkább még nagyobb terheket visel el, inkább még többet áldoz s ha őseink vérrel védték meg e hazát, — ha apáink utolsó csepp véréket is készséggel áldozták fel nemcsak a haza megmentésé- hanem felvirágoztatásáért, bizonyára a mostani nemzedék is fog még többet áldozni hazájáért.

Küzdeni fogunk, ha kell, létfenntartásunk-

ért, de emelkedésében a hazát meggátolni soha. Örvidenénk, ha könnyebbülnének terheink, de nem fogunk ellenszegülni a terheknek sem.

A megpróbáltatáson minden nemzetnek keresztül kell menni. Mi most megyünk azon keresztül. Arról Tisza Kálmán nem tehet, hogy minisztersége a legrosszabb korszakra esik. Ő eléggé igyekszik a helyzetet az ország előnyére kiaknázni.

A kormány tudja mi a teendője. Tudja, hogy az államháztartás egyensúlyát csak életképes magyar ipar s kereskedelem megteremtése által lehet elérni. Meg is tesz mindent, hogy az ipart s kereskedelmet biztos alapokra fektesse. Minden jel arra mutat, hogy — bár most ipar is, kereskedelem is, — pang, csak hamar egy új kor küszöbén fogunk állani, a mely hazánkat iparállammá fogja emelni. Kiállításunk tanulságai a nemzet s ország előnyére fog szolgálni.

Legyen is főgondja a kormánynak: ipar s kereskedelem. A legnagyobb áldozatok is csekélyek, mit erre hozunk, mert a befektetett tőkék dúsan fognak kamatozni. Nevelni kell művelt, szakképzett iparos elemet, versenyképesé tenni minden iparágat. Összeköttetésbe hozni az ipart a kereskedelemmel. Ezt akarják a kereskedelmi iskolák, ezért állítottak fel s állítatnak ujabbban is ott, a hol azokra szükség van.

Brassó város is kapott ujabbban ily intézetet, egy közép- kereskedelmi iskolát. Nem csak Brassó, hanem az egész keleti végvidék, melynek ipari, de kivált kereskedelmi góczpontja épen Brassó. Égető szükség volt arra itt. Hézagot pótló. Kaptuk ez intézetet, hogy fiainkat a természet-parancsolta pályákra képez-tethessük. Kaptuk, hogy a kik az alreálisko-lában megnyerték a reális nevelés alapját, fej-leszszék itt szakszerűen, speciális kereskedelmi szempontból.

Ez iskolánál nem a kulturmissió a fő. Ennek legfőbb hivatása maga a gyakorlati élet. Azt kellene fejleszteni, azt kell való-ban gyakorlativá tenni. Ez iskolától várjuk jövődő sorsát kereskedelmünknek. Ez isko-lához van kötve iparos és kivált kereskedői elemünk sorsa.

Oly fontos e két ág Brassóban, hogy né-hány megye közönségének léte függ tőle. E fontos tényezőre súlyt kell fektetni s fektet is

a kormány. Megmutatta legujabban, midőn két új iskolát állított fel.

Egy hónapja, hogy a középkereskedelmi iskola is megnyílt. Szándékosan nem foglal-koztunk vele eddig. Bevárni akartuk, minő benyomást tesz a nagy közönségre. Most tisztá-ban vagyunk ezzel is. A legjobb benyomást tette. S ha valakinek érdeme ez, úgy első sorban az új intézet jeles igazgatój-é, Orbán Ferencz-é.

Az ő érdeme, hogy az intézettől eddig — pedig kezdetben szokott nyilvánulni leginkább — távolmaradt minden agyarkodás. Orbán Ferencz, az állami iskolák igazgatója, a kor színvonalára emelte elemi- és polgári iskoláin-akat. Legyőzte az eléje gördült óriási akadá-lyokat; legyőzte személye, modora tapin-tata, tudományos képzettsége által, legyőzte kitünő tantestülete segítségével.

Tőle várja felvirágoztatását a középkeres-kedelmi iskola is. Bizalommal viseltetik iránta a nagy közönség, mely az érdemnek mindég szívesen felteszi koronáját, e bizalom jogosult s mi meg vagyunk győződve, hogy reménye-iben csalódnai nem fog.

S ha majdan élvezi az iskola a sok fárad-ság gyümölcsét, ha csakugyan sikerült emelnie a kereskedelmet, az a sokat fáradott főnök mellett első sorban ez iskola tanári kara s igazgatója, Orbán Ferencz érdeme leend.

Belföld.

A miniszterelnök jubileuma. Az ország-gyűlési szabadelvűpárt legutóbbi értekezletén Vizsolyi elnök, előadta, hogy folyó évi márczius hó 3-án a szabadelvűpárt elhatározta, hogy a párt vezérének miniszterelnöksége tizedik évfordulóját megünnepe-lendi. Ezen ünnepélyes megemlékezés előkészítésére a főrendi- s a képviselőház rokonérzelmű tagjaiból bizottságot küldött ki. E megbízatásból kifolyólag a párt tagjainak szünidőkre való távozása előtt bejelen-tendőnek tartotta, hogy az említett bizottság az ünne-pély megtartására f. évi november hó 29-ik napját tűzte ki, továbbá, hogy ez évforduló emlékére a hatá-rozott számú s nem sokszorosítandó arany érmeken kívül a pártnak, valamint a nagy közönségnek a párt-hoz tartozó tagjai számára ezüst- és bronz-érmek vere-téséről is gondoskodva lőn. Ezenkívül a párt legbensőbb értekezésének kifejezésül, az ünnepelt férfiú multjának és jelemének emlékeit a bizottság képekben is megöröki-tendőnek határozta. A bizottságnak az ünnepélyre vo-natkozó más megállapodása annak idejében a párt ndomására fog hozatni.

Az elnöknek e jelentését az értekezlet élénk he-lyesléssel és éljenzéssel fogadta.

A „BRASSÓ” TARCZÁJA.

Két királynő.

— Beszély. —

Irtá: Sacher Masoch.

(Folytatás.)

Midőn először lépett az illető tanterembe, az első padban csodálatos látvány vonta magára figyel-mét. Eleintén nem tudta, ritka szépségű ifjút vagy pedig rendkívül szigorú és komoly külsejű fiatalleányt lát-e. Végre az öltözék kétségtelenül mutatta, hogy fiatal nő halgatja itt a tudomány komoly tanait, ha-bár feje, a látszólag rövid hajjal ifjúéhoz hasonlított. Midőn az előadásnak vége lett, Makár megállt az ajtó mellett, hogy elhaladni lássa a „tanulónőt”, miként általánosan nevezték. Magas, karcsu alak volt, egy-szerű, rövid szoknyával, hosszú férfikabátban, kis se-alskin főveggel szőke haján, pálczával kezében s könyv-vel és irkával hóna alatt.

Se Makárt, se más valakit nem érdemesített te-kintetere, gyorsan ment le a lépcsőn, helyet foglalt a várakozó bérkocsiban és elhajtattott.

Makár képzelete azóta vele is foglalkozott, mert némileg e nő is emlékeztette álomképére. Gondola-taiban megkísérli, hogy karcsu alakját a fehér tündér-ruhába öltöztesse, aztán ismét fekete dominóban idézte lelki szemei elé, fekete bársony álczával arczán, úgy, hogy csupán szemei szálalhatott meg.

E szem egykor majdnem fenyegetőzve érinté, midőn a „tanulónő” a kapu előtt várta és e szép, sötétkék szem szigorú pillantása egyaránt emlékeztette mentő angyalára az erdész-özvegy kis házában, a bibor burkonyos hölgyre a zoltini parkban és az operabál-beli dominóra. Csakugyan ő lenne az? De hát mi-ként jutott a bonczitani terembe? És ha csakugyan ő az, ha az igazság utáni vágy ide vezette az ismeret-lent, mily összefüggésben állt a zoltini kastélylyal?

Elég rejtély, melyekhez újabb is csatlakozott.

— Kicsoda e fiatal hölgy ki az előadásokat ve-lünk látogatja? — kérdezé Makár egy fiatal orosz orvostól, ki már megszerezte oklevelét és most külön-fele európai egyetemen gyarapítani akarta tudományát.

— Hargis Kate, amerikai nő, — viszonyz az orvos, — nagyon érdekes hölgy és e mellett igen ügyes. —

Makár szótlanul bámult az orvosra.

IV.

Az operában „Carmen”-t adták. Makár a föld-színti zsölyék első sorában ült, közel Oganovszky Bá-linthoz, kinek duzzadt, piros arcza hasonlított ama régi metszetekhez, melyek a teli pofával fuvó északi szelet ábrázolják. Viktorini Laura a czimszerepet énekelte.

Felvonás közben Makár fölkel és a könyöklőhez támaszkodott, mely a zenekart a közönségtől elvá-

lasztja. Tudta, hogy a szép primadonna e pillanat-ban a függönybe alkalmazott lyukon néz ki s számlál-gatja imádoit a páholyokban és zártszékeken és ép azért fordított hátat feléje. Kissé több akart lenni közönséges számmal. Látszólag fagyosan és unatkozva de forrongó bensővel vizsgálta látesővével a hölgyeket, egyelőre csupán oly szándékkal, hogy bosszantsa a hűtlen kedvest. Mellette bizonyos Staski állt, hóri-horgas, sovány ifju, kifogástalan öltözékben, rövidre nyírt, szőgszinű hajjal és savókék szemmel.

— Ismered ama szép nőt? — kérdezé ásitozva, miközben szemével egy első emeleti páholyra mutatott.

— Hol?

— Itt jobbra... azt a szőkét... ki egyedül ül páholyában.

Makár a jelzett páholyra irányz látesővét és kissé összereszt. Ismét az a kisértet, mely párba-ja óta üldöze. Az egyetlen karperecczel ékített, fehér, telt karját a bársony korlátra támasztva, egy hölgy foglalt helyet e páholyban, hölgyeménnyel béelt, bő görög ujj, biborpiros bársony burkonyban, szigorú, szép arczát a szinpad felé fordítva. Dús, lágy arany haja dicsfényként vette körül fejét.

A zoltini park jelensége volt, ugyanaz a kacza-bajka, ugyanaz a haj.

(Folytatása következik.)

A Zalathna s Magyar-Igen vidéki román publikum nem fér a bőrébe. Nekik nem elég az a gyalázatos tollharc, a melyet a „Tribuna“, „Gazeta“, „Luminatoriu“ s a többi román lapok a magyar állam, nemzet s kormány ellen folytatnak; nekik nem elég az a rablás- és gyújtogatásra lázító felhívás, a melyet néhány haszontalan vad ember kibocsátott — romániai irredenta czéje alatt, ők tettel akarják megmutatni, hogy arra ők csakugyan képesek.

A magyar kormány erélyes intézkedése a netalán csirájában lévő mozgalom elnyomására s a román kormány férfias magatartása, teljesen korrekt azon intézkedés, hogy a néplázítóknak utat mutatott, kitiltván azokat Románia területéről; ők dacolni akartak törvénnyel, dacolni emberi jogokkal, pusztítani akartak, rabolni s gyilkolni.

A dynamit felfedezése egy román papnál elég bizonyíték. Tehát az eszköz a kísérlet megtételére beszereztetett. Csak alkalom kellett volna reá s ők bizonyára ettől sem rettentek volna vissza.

Gyula-Fehérvárott a román tisztek garanbonczásokkal s magyar-ellenes dolgokat cselekedtek, már odább nyugotra több bátorságot meritenek ebből is és nyílt izgatásokba csapnak át. Elfogatások történnek. Az nem zavarja őket. Ha nem sikerül Péternek, majd sikerül Pálnak. Aztán meg épen mártírra volna nekik szükségök.

Egy mártírra, a kire reámutatva azt mondhatnák a román népnek: „Ime az erőszakos magyar barbár kormány áldozata!“ Ezt akarnák eszközül felhasználni a sikeresebb bujtogatásra. Hora és Kloska neve nem elég, nekik egy legújabbkori áldozat kellene.

Ami bujtogassanak csak, sikerülhet nekik az is. Ha csak ennyiből áll az ő vágyuk, azt magkaphatják. A Zalathna s Magyar-Igen vidéki román publikumnak bizonyosan elmegy majd a kedve az agitációtól. Bajosan fog ott a romániai irredenta dolga menni. A kormány gondoskodott erről. Katonaságot küldött a nyakukra. Már most boldoguljanak. Már most ficzkádozzanak. Már most gyűjthetik a dynamitot, a hogy tudják, de nem a hogy akarják.

Jól van ez így, nem érdemelnek jobbat. Ha békés figyelemztetés, szép szó nem használt, ha még a hatóságok szigora sem volt képes a törvény iránti tiszteletet beléjük oltani, majd megtanítja őket arra — a szurony.

Egyelőre tartsák el a katonaságot a maguk költségén. Tőlük függ csak, vajjon az a katonaság csak őre legyen ott a békének, vagy hatalmas visszaverője a lázadásnak. Ha okot adnak reá, megizlelhetik a szuronyok hegyét s puskák tüztét. A választás teljesen reájuk van bízva. A hogy tetszik. Ez egyben egészen reájuk hagyta a kormány.

Hiába zsörtölődik ez ellen a „Tribuna“. Hiába biztatja olvasóit, hogy azok a katonák, a császár s nem az adminisztráció rendelkezése alatt állanak; hiába bizik abban, hogy a császári katonák őket nem bántják, mert ők hívei a császárnak s csak ellenségei az erőszakos, zsarnok kormányoknak.

Magunk is óhajtánók, hogy ne bántsák őket. Ne folyjon vér e hazában. De arról viszont legyen meggyőződve a „Tribuna“, hogy ha reákerül a sor, akkor semmi sem fogja visszaretteneni a magyar kormányt, hogy rendet csináljon, az államnak tiszteletet szerezzen s tekintélyét fentartsa. Tisza elég embere ennek.

A keleti kérdés.

Ujabb távirataink.

Szófia, okt. 18. Bizonyosnak mondják, hogy a minisztertanács elhatározta, hogy a nagykövetek nyilatkozatában foglalt javaslatot elvben elfogadja.

Tegnap a fejedelmi palota előtt tüntetés volt, melyben mintegy 6000 ember vett részt. Sándor fejedelem köszönetet mondott a főváros lakosságának hazafias érületéért s az iránta tanusított szeretetért és bizalomért, és kijelenté, hogy az egyesülés azon kölesönös óhaj következtében történt, hogy a két országnak közös fejedelme és közös törvényei legyenek. Az egyesüléshez nem fűződik ellenséges szándék Törökország ellen. A fejedelem és a kormány a bolgár nép bizalma által támogatva, Isten segítségével biztosítani fogják a közóhajok teljesülését.

London, okt. 18. A New-York Herald belgrádi levelezőjének jelentése szerint Bulgária Szerbiának határkiigazítást ajánlott, a mely Widdint is magában foglalná s az ajánlatot a szerb kabinet valószínűleg el is fogadja.

Kattaro, okt. 18. Mint hírlík, a montenegrói hadsereg megkapta a parancsot, hogy magát készen létben tartsa s a legénység között állítólag már megkezdtek a lőszer szétosztását.

Szófia, okt. 18. Karawelow állítólag arról biztosította a szerb miniszterelnököt, hogy ha a szerb hadsereg Bulgáriába nyomul, a bulgár hadsereg nem bocsátkozik ütközetbe, hanem minden ellentállás nélkül visszavonul s az ügy elintézését a nagyhatalmakra bizzák.

Róman lapszemle.

Guten Morgen! Buna diminția! Így köszöntek még ez előtt három évvel is Beszterczen az emberek egymásnak, ha egymással az erszény-, kórház-, fapiac- és magyar-utczákon találkoztak. Bezzeg nem így van most ott. Megváltozott a világ. „Jó reggelt kívánok; ez hangzik ma Besztercze utczáin is, beüött oda is a magyar világ. Így kesereg a „Tribuna“ besztercei levelezője. Mi pedig vegyük ezt a változást tudomásul, mert volt ám Beszterczen Basta és Urbán idejökben elég szomorú sőt több, elég iszonyu napja a besztercei és környéki lakosságnak. Most nem szegődik a szász és román elem ott a reakció szolgálba, hanem szívből kívánnak egymásnak és a magyaroknak „jó reggelt.“ Örömmel vehetjük tudomásul.

Mig Beszterczen ilyen világ van a „Tribuna“ szerint, az alatt a brassói „Gazeta“ polemizál a n-szebeni „Telegrafu Român“ czimű lappal, tehát a gör.-kel. érsek lapjával. Ez utóbbi lap azt írta: „Az ország kormányának most is szembeszökő okai vannak, a miért nem áll érdekében, hogy a gör.-kel. kongresszus világi és egyházi tagjai N-Szebenbe gyűljenek a kongresszusra.“ Elismeri a „Gazeta“ is, hogy merész gyanui lehetnek az országnak, bizonyítja ezt az az izgatás(?) a melyet a románok ellen indítottak, épen most a keleti válság kezdetén.

„A keleti revuluczió következtében, melyet alulról és felülről hallatlan merészséggel rendeztek, hazánkban a közigazgatás(?) és magyar sajtó(?) a legnyomorultabb módon gyanúsítja a békés román polgárokat, éjféltor házmotózásokat hajtnak végre, törvényszék elibe hurcolják, börtönbe vetik s több efféléket.“ Elhallgatja most legújabbban vett híreit s csak a kolozsvári lapokból idéz. „Kolozsvárt az a hír, hogy a megyéből sok magyar a városha vonul a románoktól való félelem miatt s így a háztulajdonosok reménylik, hogy jó házbért fognak kapni. Igenben székérrel(?) kapják a dynamitot s az ottani pap azt mondotta volna a jegyzőnek, hogy karácsonyig békét hagy a magyaroknak, de azontul nincs kegyelem.“ Ilyeneket közöl, állítólag mind a kolozsvári magyar lapokból, még Zalahtnáról, Bölényesből, Krakóból, sőt a Gazetának egy egész számát meglehetne tölteni.

A magyar lapok ezen hírlései(?) aztán meg is termették a gyümölcsöt, mert Zalathnáról, Igenbe katonaságot küldöttek. A „Gazeta“ szerint mindennek a haszontalanságnak egyetlen célja, hogy a kormány igazolhassa a trón előtt ama törvénytelen tettét, hogy miért nem hivatja egybe a gör.-kel. nemzeti egyházi kongresszust. „Mit tegyen ilyen körülmények között az érsek! Kérdezi a „Telegraf.“ A „Gazeta“ ezt feleli: Hát mossa kezeit mint Pilatus és nézze mozdulatlanul, hogy miként támadják meg a farkasok (értsd: a magyarok) mindenfelől a nyáját és hogy a román nemzet és egyház ellenesei minő nyomorult fogásokkal igyekeznek a trón és haza véleményét félre vezetni. Így dolgoznak Szebenben az érseki lakban, hogy megelőzzék azt a veszélyt, mely minket az alap megrendítésével fenyeget.“

Említettem közelebb a „Tribuna“ után, hogy Saguna érsek a Gazetát elátkozta volt. — Feloldozta-e ezen egyházi átok alól a „Gazetát“ a néhai érsek avagy utóda, nem tudjuk. Valószínű inkább, hogy ezen egyházi átok sulya alatt döngeti az érseki széket. Azonban hagyjuk ezt a „Gazetát“-ra, a mely tudja ezt a magyar példabeszédet: „Jegyezd meg a napot, a melyen megbántottad a papot!“

Tudja a világ, hogy hazánkban egy hajszálát sem bántották senkinek, a mig az Ocásanu, Secásanu veres kiáltvány Felségsértésre, rablásra, gyilkolásra fel nem hitta a románokat. Ama gyalázatos kiáltvány után azt vártuk, hogy a román lapok tiltakozni fognak az Ocásanuk ellen; de nem tették. E helyett azokat a tiltakozásokat siettek közölni, melyeket a romániai ellenzék rendezett Bretiano ellen Ocásanék kiüzéseért. Egy Moldován, egy Vulkán már nem is románok, mert erélyesen felszóllaltak. A Tisza-kormány azt tette a veres kiáltvánnyal, a mihez hasonló emberies eljárást nem ismerünk. Felhívta azokat, kikhez ilyen kiáltvány érkezett, hogy bizonyos ideig adják be s ezzel szent a békesség. A kiket alapos gyanu terhelt, hogy a postán ilyen kiáltványokat kaptak, de még nem siettek beszozálatni, helyen-helyen megmozdították, s ha nem találták meg a kiáltványt, a személyét sem bántották. Ennek a humánus eljárásnak az lett az eredménye, hogy a román lapok az Irredenta kiáltványának kibocsátásával még magát a kormányt gyanu-

sították, a házmotózasokért iszonyu lármát csaptak, olvasóikat izgatták. A „Tribuna“ valóságos tribun módjára kijelentette, hogy ő a kiáltványt egészen azért nem kárhoztatja, mert ezzel bizalmat szavazna a kormánynak. Természetes, hogy így a veres kiáltvány nem vétethetett le a napi rendről, hanem katonaságnak kellett megszállni Igent, Zalathnát. És ennek a „G.“ szerint mind a kolozsvári magyar lapok az okai, a brassói, szebeni román lapok pedig olyan ártatlanok, mint Aesopus báránya. Pedig a „Gazeta“ és a „Tribuna“ nagyon jól látják, hogy ott a hol nem fu a szél, a haraszt sem zörög. Így pl. Brassómegeből nem alámirozzák a magyar lapok olvasóikat. Nem, mert itt veres kiáltványt nem adtak be, házmotózást sem tartottak. Ezek helyett Brassóban gyümölcs-kiállítás és Feketehalomban a román népnevelési egyesület gyűlése vannak napirenden: tehát ezekről irnak a magyar lapok is és ezekről szívesebben irnak, mint a rablásra, gyújtogatásra, Felségsértésre felhívókról és a pisztrángokra dynamittal halászó szent atyákról.

Eredeti tudományt tanultam a „Tribuná“tól, nem akarom, hogy ne tanítsam rá e lapok olvasóit is. Ime hogyan hangzik: „Nemeltországban, ugy mond, (227. sz.) nagyon jól tudják, hogy a törökök, a magyarok és a lengyelek nélkül Bécs alá sohasem jutottak volna.“ Szegény Szobiesky szellem, bocsásd meg azt a ostobaságot a n-szebeni tribunistáknak!

Poftim istoria romana, tribunista.

Czenkalji.

Brassómege az országos kiállításon.

XXV.

A textil-iparnak egy harmadik csoportja a kötőipar. E tekintetben is jól áll Brassó. A kiállításon is négy ily kitűnő harisnyakötő-gyárunk van képviselve. Három egy csoportban a brassói harisnyakötők gyűjteményes kiállítása“ czimen, egy külön.

E csoportban részt vettek.

Herter János, egyike a legnagyobb kötőgyárosoknak Brassóban, a ki 80 munkással s gőzgéppel dolgozik s évenként 40—50 ezer frt értékű árut készít.

Herter Károly, az előbbinél tetemesen kisebb s csak nyolcz munkással dolgozik.

Schwabe Ágoston, a legkedveltebb harisnya szövők egyike nemcsak itthon, hanem Romániában és Bulgáriában is. Termékei igen jó hírnévnek örvendenek s üzlete valóban a legrealisabb is.

Gyára egyike a nagyobbaknak; működik gőzgépekkel, míg munkásainak száma — bár tetemes — mindig változó. Évenként 3000 tuczat harisnyát állít elő.

E csoporttól teljesen elkülönítve van Brossek Mór első rangu harisnyakötő kiállítása. Bár újabb keletű, alig két éves a gyár mindamellett oly kereslettel bír, melynek kevés régi czég örvend. Alapja ennek természetesen az áruk kitűnő volta. Munkásainak száma 10.

Mindezen harisnyakötők különféle a kötszövészet körébe vágó cikkekkel állítottak ki, melyek egy szegedi és egy bécsi gyár kivételével egyedül állanak az egész kiállításon. E gyárosok itthon igen kis fogyasztó térrel bírnak, piacuk Románia, Bulgária s általában a kelet.

Az elmondottakból már most láthatjuk, hogy Brassómege textil ipara az országban első rangu helyet foglalja el, bár még távolról sem áll a polcon, melyen állania kellene, hogy a külföldi versenyt kiszoríthassuk. Ez irányban még igen soknak kellene történni s épen az állam részéről. Az első s fődolog hogy az összes állami szükségletek — katonákat is beleértve — itthon fedeztessenek. Első sorban önmagunknak kell támogatni iparunkat, csak úgy várhatunk más segílyt is.

A következő csoportot a ruházati ipar képezi. Ez nem képez oly önálló gyártást, mely a természet által nyújtott nyersanyagokból valóságos ipari termékeket hoz létre, hanem használati cikkekkel dolgozza fel textil- s bőripar készítményeit. Itt is van ugyan kivétel, mint például a szűcs s kalaposipar, e-ahogy az önálló, független termelés itt sem oly nagy, úgy hogy ez iparágra elmondhatjuk, hogy ez teljesen a bőr- s textil-iparra támaszkodik. Ezen iparág napjainkban is tisztán mesterségszerűleg üzetik, ámbár az ujkor ennek számára is feltalált segílyégeket.

A ruházati iparnak legfontosabb s nálunk is leginkább képviselt ágai a szabó-, czipész-, szűcs s kalpos-ipar, melyek mindegyike kitűnő képviselőket mutathat fel Brassóban.

Ha tekintjük a ruházati ipar statisztikáját, úgy azt az örvendetes tapasztalatot nyerjük, hogy a kivitel már nagyon is megközelíti a behozatalt, sőt a kész szűcsárunkban majd kétszeresen túl is haladja.

A ruházati iparnak különösen két ága örvend Brassóban igen nagy elterjedésnek, t. i. a kalapos- és

szűcs-ipar, mint a melyek egyszersmind jelentékeny kiviteli cikkek is Romániába, míg a magyar iparos elem túlnyomó része a lábbeli-iparral foglalkozik.

E csoportban a szabó-ipart Brassó első szabói Schwarze A. s Bartha képviselik. Nemesak Brassóban, de a szomszédos 4—5 megyében is ők a szabóipar legmértőbb képviselői s ha jó, szép munka kell, az csak ezen műhelyből kerül ki. 1858 óta állván a piacon, úgy törekvésök, mint reális üzletök folytán a közönség legnagyobb mérvű bizalmának örvendenek. Állandóan 16—18 munkást foglalkoztatnak s kiállítások már Bécsben is nyertek. Kiállítottak különféle, igen elegáns férfi öltözeteket.

A szabó-ipar egy másik derék képviselője Mihály József, a ki szintén kitűnően dolgozott, szép férfiruhákat állított ki.

A brassói szűcs-ipart a kiállításon Reiner István első rangú szűcs képviseli, a ki különféle csinos szűcsárukat állított ki; Reiner 1868-ban alapította ma már jó hírnévnek örvendő műhelyét s dolgozik átlag 4 segéddel. Brassóban az első rangú szűcsök magyarok s épen ezért kétszeren kell sajnálunk, hogy ezek a kiállítástól tartózkodtak.

Áttérve a lábbeli iparra itt csak ismételnünk kell az előbb mondottat. A lábbeli-ipar csekély kivétellel magyar kézben van s mindazonáltal egyetlen — bár legmértőbb — kiállítóval vannak képviselve. Bejelentés ugyan történt a magyar iparosok részéről, de a részvét elmaradt. Elég rosszul tették!

Román vámszerződés.

(Folytatás.)

A mennyit hazánk az invasiók és pusztítások minden nemétől szenvedett, a mennyire érdekei előbbi kormányának által felre is ismertettek, és bár mily mértékben akadályozta, sőt direkte hosszú időn át az európai közlekedéstől való elzárásunkra törekedett a rövidlátó buraukrácia, még sem voltak mindezen tényezők képesek azt megakadályozni, hogy geográfiai fekvésünk minket végre ama nagy közlekedési utak birtokába juttasson, melyek arra kénytelenek szolgálni, hogy az orient és a középeurópai államok közötti közlekedés kieszközöltesse, mert a nyugati és északi tengerpartoktól az ut a Feketetengerhez, sőt Középeurópa keleti részéhez részint Magyarországon, részint Ausztrián keresztül vezet, és ép ez okból nemesak a vámtarifák kérdése, hanem a középeurópai államokhoz való nemzetgazdasági közeledés kérdése is egy magasabb politikai álláspontból ítélendő meg.

Egyébiránt ipar és kereskedelmünk megítélésénél különös fontossággal bír, hogy a transitotarifák Románia részéről revisio alá vétessenek és megfelelően le szállíttassanak. De az ut a tengerhez részünkre végül mégis megnyitandó, ez különben Romániának is érdekében van.

Három nemzetgazdasági kérdés van, mely a nyilvános figyelmet mai nap magára vonja.

1. A Magyarország és Ausztria közötti vám- és kereskedelmi szövetség megújítása.

2. Hazánk és Németország között előállítandó lehetőleg előnyös vám- és díjszerződés.

3. A Romániával megnyitandó kereskedelmi és legelőnyösebb szerződés.

A mi 1-ször az ausztriávali vám- és kereskedelmi szerződés megújítását illeti, nézetünk szerint e tekintetben komoly nehézségek nem merülhetnek fel.

Mindkét állam érdeke kívánja, hogy kereskedelmi politikai viszonyai mi néven nevezendő zavart ne szenvedjenek, és hogy Magyarországnak a minimumra szorított igényei méltányosan intéztessenek el.

Ámde el kell ismerni, hogy a Németországgal bármely vámszövetség ezen tárgyalásoknál is fontos szerepet fog játszani.

Az Ausztria és Magyarország között megújítandó vám- és kereskedelmi szövetség a Németországhoz való jobb nemzetgazdasági viszonyra nézve épen mint fontos előfeltétel lesz tekintendő és csak óhajtható, hogy egy köztünk és Németország közötti kereskedelmi politikai benső kötelék ama politikai szövetséget kiegészítse, mely minket Németországgal összeköt.

Be kell ismerni, hogy egy közeledés Németországhoz gazdasági téren a pártok majoritásával fog találkozni. Ez által egy erős és tartós hatalom teremtetnek, mely egyuttal az amerikai és orosz verseny ellen hathatóan előterbe léphetne, mert ezen a mi nemzetgazdasági viszonyainkat kétségkívül nagyon is sanyargató versenynyel szemben majdnem okvetlen szükségessé vált egy nagyobb kereskedelmi terület alkotása, mely legalább határain belül szabad mozgást nyit a kereskedelemnek, és bizton remélhetjük, hogy a magas kormány e tekintetben az általános közlekedési szükségletekre egy szabadelvű közlekedési politika szerint gondot fog fordítani.

(Vége következik.)

Kertészeti kiállítás.

A gazdasági egyesület kertészeti kiállítása a nagy közönség előtt vasárnap esteli 5 órakor záródott be. Valóságos tolongás volt vasárnap a csarnokban s csak azon egy napon legalább kétezer ember nézte meg a kiállítást. — A jury vasárnap délelőtt ült össze. Az eredmény közhírré van bocsátva. E szerint következő kitüntetések történtek:

I. Gyümölcs.

Arany érem: Horváth Márton Krizba.

Ezüst érem: Bachmaier Gyula s Schmidt Frigyes (Prázmár.)

Bronzérem: Lupan András.

Elismerő oklevél: Lukhard Oszkár, Schuster Károly, Kiss Árpád (Türkös), Rozsnyó s Vidombák községei.

Elismerés nyilvánított: Fabriczius Betti (Vörösmart), Thiess János, Hornung Károly, Halamka Venczel s Hermann Eleonora kiállítóknak.

II. Kertészet általában.

Elismerő oklevél: Schmidt Sámuel.

III. Gyümölcskivonatok s gyümölcsbor.

Ezüst érem: Teutsch Traugott.

Bronzérem: Hermann Johanna.

Elismerő oklevél: Bachmaier Elis.

IV. Konyha-vetemények:

Ezüst érem: Földvári földmives-iskola; elismerő oklevél: Kypta Ágost, elismerés nyilvánított: Vidombák s Rozsnyó községeknél, Tartler György ifj. és id. Olescher Rosina, Salmen Johanna, Lukas Regina, Klöckner Anna s Zell Rosina kiállítóknak.

V. Faiskolai tárgyak:

Ezüst érem: Ridlo W. városi kertész, Bachmaier Gyula és Schmidt Frigyes (Prázmár.)

VI. Műkertészet:

Ezüst érem: Kypta Ágost, Kypta Keresztély, Reich Ferenc; elismerő oklevél: Neustädter Frigyes; Wilk Mihály (Feketehalom) kiállítóknak elismerés nyilvánított.

VII. Virágkötés:

Egy díjat kapott Munzár Antal tanoncz.

VIII. Méhtenyésztés:

Ezüst érem: Schmidt Keresztély (Prázmár), Horváth György s Plajer János.

IX. Baromfi-tenyésztés:

Ezüst érem: Balázs József; elismerés nyilvánított Nagy Józsefné s Bergel János kiállítóknak.

X. Komlótermelés:

Ezüst érem: Fabriczius Betti.

XI. Kertészeti eszközök:

Elismerő oklevél: Schmidt Rezső s társa.

Kultüregylet.

Tizennégy — 14 — frt adományt juttatott hozzánk fiókegyletünk derék alapító-választmányi tagja, Nagy István ur. F. hó 17-én az ó-sánczi vesztégintézet területén lévő Bartha nevű vendéglős házában kettős családi ünnepély volt. Bartha leánya férjhez ment, fia megnősült. Az egybegyűlt szép társaság ez örömmel közepette megemlékezett a mi egyletünk-ről is. Nagy István s Bede Dániel urak indítványára hamarjában 14 frt gyűlt össze. Adakoztak ehhez: Gross Frigyes Nagy István és Tiliczki Antal pénzügyőri fővigyázó 2—2 frtot; Bede Dániel, Balogh Antal pénzügyőri fővigyázó, Datkó Gyula, Gáli Ede, Ilk Ernő, ifj. Szotyori Ferenc, Szombati Adolf s Veres Sándor urak 1—1 frtot. Az isten éltesse a nemes adakozókat! Az összeget átszolgáltatjuk fiókegyletünk elnökségének,

Meghívó. Az „Erdélyrészi magyar közművelődési egyesület“ brassómezei fiókegyletének választmány-a f. hó 23-án, pénteken, d. u. 2 órakor a „Magyar társalgó“ helyiségében ülést tartván, van szerencsénk ezennel a t. választmányi s alapító tag urakat azon kérelem kapcsán meghívni, hogy a náluk lévő gyűjtőleveket is elhozni sziveskedjenek. — Tárgysorozat: Jegyző jelentése. Az óvodák ügye. Téli felolvasások ügye. Netaláni indítványok. Brassó, 1885. október 19-én, az elnökség.

Helyi és vidéki hírek.

Vásár. A piac élénk képet nyert. A vásári sátrak már nagyobbára felállítván Holnap kezdődik a barom- s lóvásár csütörtökön pedig az általános vásár. Az idegenek ittléte már érezhető.

Fel a kiállításra! Az ipar s kereskedelmi egylet által rendkívüli árkedvezményekkel rendezendő utazás vasárnap, f. hó 25-én fog történni. Ez alkalommal azonban, felreértések kikerülése végett megjegyezzük, hogy az utazásban csak az ipar és kereskedelmi egylet tagjai részesülhetnek. Mások forduljanak a kereskedelmi kamarához. Iparosok, kik ezen egylet tagjai

jai kívánnak lenni, mert az utazásban csak így vehetnek részt, jelenkezhetnek Alexi könyvnyomdájában.

Verekezés halálos kimenettel. Pénteken — mint Hétfaluból írják lapunknak — Derestyében az ott tanyázó sátoros cigányok között borzasztó véres verekezés ütött ki. Soha olyan verekedést az ottaniak nem láttak. Nagy rudakkal döngötték egymást, sőt egy cigányt félholtra vertek. A szegény dada más napig kínlódott iszonyu fájdalmak között, míg végre meghalt. — Ideje volna e cigányseregeknek eltüntetni a sátorozást!

Fészkelődnek az oláh tanítók Hétfaluban is. Mint megbízható forrásból értesülünk, Vasárnap a négyfalusi román tanítók csoportosan kimentek az ó-sánczi szoroson keresztül a határra, a hol állítólag romániaiakkal érintkeztek volna. A hír megerősítésre vár.

A m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőse arra értesít minket, hogy a külső erdélyi marhakereskedők kérvénye folytán a pozsonyi és bécsi marhavásárra rendelt szarvasmarha szállítása végett, Brassóból, Tövis Aradon át hetenként csütörtökön induló 341—441számnú vonatok f. év október hó 21-től kezdve egy nappal előbb, azaz szerdán, és ehez képest az ezen vonatokhoz a nagy-szebeni, kapusi, kocárd-maros-vásárhelyi tövisi, tövis-arad-szolnok-budapesti, stb. vonalokról csatlakozó vonatok is egy nappal előbb fognak indítani.

A politika mint ok a válóperre. Egy párisi gazdag gyáros nem régiben válóperre indított 24 éves nejét ellen, mert utóbbi Anelercz és társaival politikát űzött, sőt határozottan képviselői állás elnyerésén törte fejét.

Szomorú menyasszony. Cs. Palotán f. hó 14-én fiatal halottat kísérték az örök nyugalom helyére, kit a halál az esküvő elől szőlított el. Menyasszonya menyegzői ruhájában fején az ara-koszorúval kísérte oltár helyett a sirba vőlegényét.

A vaskanczellár vasgyűrűje. Bismarck herczeg egyik ujján nagy vasgyűrűt visel, melybe orosz felirat van véve, nicevo (semmit sem tesz), ez a felirat. A gyűrűnek története a következő. 1862-ben, mikor még Bismarck-Schönhausen báró csak pétérvári követ volt, czári vadászatra kapott meghívót. Bismarck, a ki előbb érkezett oda a czárnál s a saját szakállára kezdett el vadászni, eltévedt s egy előtte egészen ismeretlen falu előtt állt meg. Egy paraszt vállalkozott, hogy visszaviszi a vadászat találkozó helyére. Bismarck utközben kérdéseket intézett a kocsihoz, de annak mindenre csak egy felelete volt: nicevo. Még akkor is azt mondotta, mikor a sebesen haladó szán felfordult, s a követ ur jól megütötte az oldalát. A felfordulás alkalmával a szán egyik eresztékéből vasdarab hullott ki. Bismarck bosszúságában elintén a kocsi hátához akarta mérni a vasdarabot, de megdölvén a dolgot, eltette s később gyűrűt készíttetett belőle „nicevo“ felirattal. A vaskanczellár elbeszélvén a gyűrű történetét, a következőket tevő hozzá: Jó németjeim gyakran szememre hányják, hogy Oroszországgal szemben elnéző vagyok. Meg kell azonban gondolniok, hogy Németországban egyedül nekem szokásom válságos pillanatokban nicevot mondani, míg Oroszországban száz millió ember él, akik ily pillanatokban mindnyájan a nicevo szót veszik ajkukra.

Rablógyilkosság. Körmenten e hó 14-én egy fiatal, csinos asszonyt, ki oda mint idegen érkezett, egy Antalné nevű asszony magához csalta éjjeli szállásra s mikor megtudta, hogy vendégénél 200 frt. van, férjével s ennek egyik czinkosával megfojtotta. Antalné bűnét úgy fedezték föl, hogy egy kereskedőnek feltűnt a sok pénz, melylyel nála vásárolt s följelentette. A vizsgálat folyamában Antalné bevallott mindent s férje azt is beismerte, hogy ugyan-e módon régebben egy disznókereskedőt ölt meg.

Nyílt tér.*)

Kereskedelmi és ipar egylet Brassóban.

Az egylet vezetőségének, sikerült tagjai s azok segédei számára rendkívüli árkedvezményeket kapni a budapesti kiállításra való utazásra. A vonat vasárnap, f. hó 25-én indul. Minthogy e kedvezmény 200 tag számára szól csak, kéretnek az iparosok s kereskedők, kik e kedvezményt igénybe venni óhajtják, sziveskedjenek sürgősen jelentkezni. Jelentkezések elfogadtatnak az egylet alelnöke, Alexi Theodor könyvnyomdájában. Az eddigi jelentkezések érvénytelenek. Brassó, 1885. okt. 19-én.

A kereskedelmi és ipar egylet Brassóban.

*) Ezen rovat alatt megjelenteknek sem tartalma sem alakjért nem felelős a szerkesztőség.

Kis lútri: Utolsó bécsi húzás, október 17-én: 52. 69. 4. 36. 46.

Brassai piaci árfolyam.

Brassó, 1885 október hó 20-án.

Román papírpénz	à 20 frankos	8.76 vétel	8.80 eladás.
ezüstpénz	à 20	8.70	8.75
Napoleon'or (aranypénz)		9.95	9.97
Török lira		10.22	10.25
Orosz imperial		11.25	11.27
Arany		5.90	5.93
Orosz papírrubel		122.—	123.—

Felelős szerkesztő: Sztérenyi József.

Kiadóháza: Alexi könyvnyomdájában.

Brassó, ALEXI könyvnyomdája